

# Aile Hekimliği Hastasını Sevmekle Başlar ÖNCE NİGAR KİM BİZE DEVA YERİNE GEÇER

“Önce nigar kim bize deva yerine geçer  
Cefa ne denli kılırsa vefa yerine geçer” (Şeyhi)  
 (“Doktor önce bir sevgili gibi görünmeli hastayı bağına basmalı ki derdi  
dermanı olsun.  
Sonrasında ne eza ve cefa yaparsa yapsın hepsi vefa yerine geçer”)  
sözü hekimlerimizin serlevhası olmalıdır.

Mevlüt ARAS

Fransızların kayıtlarına muhteşem Süleyman olarak (Soliman II Le Magnifique) geçen büyük devlet adamı,yazar,şair, mütefekkir alim Kanuni (1520-1566)

“Halk içinde muteber bir nesne yok devlet gibi

Olmaya devlet cihanda bir nefes sıhhat gibi”

Dizelerinde taçlandırdığı gibi sağlığın kıymetini maa-  
lesef yitirmeden bilemiyoruz. Bu durum yalnızca bize  
yani milletimize has bir durumda değil. Çin kayıtlarına  
geçen “insanlar önce para kazanmak için sağlıklarını,

sonrada sağlıklarını kazanmak için paralarını şuarsuzca  
harcırlar” sözünden de anlıyoruz ki genel bir durum.  
Eğer böyle olmasaydı günümüzde sağlık bir bütün ola-  
rak ele alındığında en büyük sektörlerden birisi olmaz-  
dı. Elbette sektörün büyüklüğü ve kat ettiği mesafeleri  
sadece bir arizi bakışa indirgeyemeyiz. İçerisinde yeter-  
siz beslenme, kötü hayat şartları, savaşlar ve insanoğ-  
lunun aklının önünde giden ihtiraslarını da yabana ata-  
mayız. Ancak gelinen nokta itibari ile sağlık sektörel

Bizde durum nedir diye soracak olur isek. Peyami Sefanın tasvir ettiği dokuzuncu hariciye koğuşundan bu güne ülkemiz önemli gelişmeler kaydetti. Artık Avrupa'dan tedavi için yüz binlerce hasta ülkemize geliyor. Demek ki yiğidi öldür hakkını yeme fehvasınca hiç de kötü değiliz.

olarak başlangıç yani çıkış noktasını kaybetmiştir. Günümüzde sektör hastalıkların tedavisi üzerine konumlandırılmıştır. Halbuki hasta olmamak için bir, hastayı tedavi için bin gayrete ihtiyaç vardır.

Bu açıdan tıptaki inkar edilemez gelişmeler, ortalama insan ömrünün uzaması, tedavi sonrası yaşam kalitesindeki iyileşmelerin yanı sıra hasta sayısındaki artışla negatif korelasyon göstermektedir. Bu durum sektörde hizmet veren devasa şirketlerin insani değil ticari bakışlarını nazara vermektedir.

Günümüz dünyasında teknik ve teknolojik gelişmeler ülkeleri ve kullandıkları altyapı imkanlarını birbirlerine yaklaştırmıştır. Bundan sonra hemen her sektörde başarının temelinde detaylar olacaktır. Merkezinde insan olmayan hiçbir alanda fark ortaya koymak mümkün görünmemektedir. İnsan bir noktayı nazardan ibaret değildir. Onun ihtiyaçları sonsuzdur. Düşünmesi, öfkesi, sevgisi, merhameti, sosyal ilişkileri, metafizik boyutu, sürekli değişen ve gelişen taleplerini karşılamak kolay değildir.

Tıp bilimindeki çeşitli branşlardaki eğitim ve uzman kadroları da bu yapının karmaşıklığının ve zorluğunun bir diğer ifadesidir. Anlaşılan o ki, sağ göze ayrı sol göze ayrı hekimin bakması da nihai çare olmayacaktır. Konuyu dağıtmadan işi uzmanlarına bırakarak günümüzdeki yapının vatandaş gözüyle fotoğrafına odaklanalım.

İnsanımızın farklı yaklaşımları konuyu net ortaya koymak açısından işimizi zorlaştırıyor. Bir kesim dünyada hiç olmadığı ölçüde kanaatkar ve şükür penceresinden olayları değerlendiriyor. "Allah devlete ve millete zeval vermesin" duası güzel ve sadece milletimize has bir yaklaşımdır. Bir İngiliz atasözü "Bütün ateistler gök gürleyince gök yüzüne yönelirler" der. Hastalık bir insan için gök gürlemesinden daha derin bir travmaya yol açar. Bu açıdan "bütün hastalar dindardır" yaklaşımı yanlış değildir. Her kültür kendi teolojik verileri üzerine hastalığa yaklaşır ve şükür penceresinden değerlendirmeler yapar. Bu günümüze de "şükür", "beterin beteri var", "Allah hasta etmesin, hastaneye düşürmesin, hastalarımızı da doktorsuz bırakmasın" gibi deyimlerle yansımaktadır. Benim inancıma göre en büyük ıstırapları Allahın sevgili kulları çeker. Hastalık kemale ermenin en kestirme yoludur. Allah hastaların duasını geri çevirmez. Hastanın bir titremesi bütün günahlarının dökülmesine vesiledir. Asıl hastalık ise ölümlü dünyada

ölümsüzlüğü görememektir. Bu açıdan doktorlarımızın şanslı olduğunu düşünüyorum.

Bir diğer bakışta ise hastanın canı azdır. Bir hastalık anında bütün dünyası o noktada toplanır ve herkesin derhal, behemahal ilgisini bekler. Hasta canı yanmış doktora koşmuştur. Doktor hastaların içinde bitap düşmüş tatilini düşlemekte. Fay hattı tam da bu noktadan geçer. Bu tür hastaların duygularını "Nerede bu devlet", "bu nasıl insanlık", "bu nasıl hastane", "vurmak lazım bunları" ifadeleriyle yansıtabiliriz.

Oysa tedavi özen ister, itina ister. Hırpalanmış dokunun tamiri hijyen ister sevgiyle sulanmayı, umutla doyurulmayı bekler. Bütün bunlar fiziki mekanlarla tamamlanmalıdır.

Bizde durum nedir diye soracak olur isek. Peyami Sefanın tasvir ettiği dokuzuncu hariciye koğuşundan bu güne ülkemiz önemli gelişmeler kaydetti. Artık Avrupa'dan tedavi için yüz binlerce hasta ülkemize geliyor. Demek ki yiğidi öldür hakkını yeme fehvasınca hiç de kötü değiliz.

Ne ekiyor ne bekliyoruz? Hekim nazenin bir bahçıvan gibi çiçeklerine bakmalı bunun için de gerekli maddi ve manevi donanıma sahip olmalıdır. Özlenen bahçıvanları mevcut zeminde yetiştirmek kolay değildir. Tıbbiyeyi kazanana farklı diğer bölümleri kazanan evladına farklı davranan anne baba tuzağa düşmektedir. Aynı yanlışlıklar çarşıda pazarda devam edince diplomasını eline alan doktor şişirilmiş egosuyla farkına varmadan etrafına zülüm edebilmektedir. Bağrı yanık evladın, hasta annesi ile şifa için karşısına çıktığı hekim alacağı lüks arabanın tamponu geldi diye ellerini ovuşturunca sosyal travma başlamaktadır. Hasta ve hasta yakınının ilgiye ve bilgiye en fazla ihtiyaç duyduğu noktada tabibin gözü ve gönlü ihtirasın pençesine kurban gitmektedir.

Doktor gece dinlenmek, hasta doktoru gece yanında görmek ister. Hasta yatarken doktor zalimdir hasta aciz ve naçar. Hasta çıkarken ümitlidir doktor kahraman.

Son söz;

"Önce nigar kim bize deva yerine geçer

Cefa ne denli kılırsa vefa yerine geçer" (Şeyhi)

("Doktor önce bir sevgili gibi görünmeli hastayı bağrına basmalı ki derdi dermanı olsun.

Sonrasında ne eza ve cefa yaparsa yapsın hepsi vefa yerine geçer")

sözü hekimlerimizin serlevhası olmalıdır.